

Доступ ромів до ідентифікаційних документів та сприяння їх інтеграції в суспільство

Рада Європи та Європейський Союз приділяють значну увагу питанням захисту прав і свобод національних меншин, зокрема інтеграції в суспільне життя ромської національної меншини.

Відповідно до Конституції України кожен має право на доступ до інформації, право знати та захищати свої права. Саме на це спрямований підтриманий Кабінетом Міністрів України та Президентом України правопросвітницький проект Міністерства юстиції України «Я МАЮ ПРАВО», адже правова обізнаність громадян є запорукою стабільності та міцності держави, укріплення її правової позиції та наближення до європейських стандартів.

Міжнародними стандартами у сфері прав людини закріплено можливість мати рівний доступ до ідентифікаційних документів, якими є, зокрема і документи органів державної реєстрації актів цивільного стану, які дають змогу визнання осіб суб'єктами прав та обов'язків.

Більшість громадян України є обізнаними у своїх правах, чого не можна сказати про деякі національні меншини, які проживають в Україні, зокрема, мова піде про ромів.

Багато представників ромської національності в Україні не мають ідентифікаційних документів і свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану, а отже позбавлені доступу до базових послуг, які має основна частина населення України, зокрема це стосується сфери комунального господарства, охорони здоров'я, працевлаштування та освіти, у зв'язку з чим не можуть у повному обсязі реалізовувати інші основні права людини, як-то право участі в суспільному та політичному житті, отримання гуманітарної допомоги тощо.

Найбільш негативно відсутність ідентифікаційних документів впливає на дітей ромської національності, адже позбавляє даних дітей можливості користуватися фундаментальними правами, що мають в порівнянні з ними інші діти.

Така ситуація в країні не дає можливості відслідкувати кількість таких дітей, оскільки згідно закону їх ніби не існує. Тому це закріплює певну нерівність та ставить під загрозу інтеграцію ромської національності в українське суспільство.

Дана категорія населення, є найбільш вразливою через мовні бар'єри, часткову не писемність, недостатню інформованість членів ромських спільнот про важливість володіння ідентифікаційними документами, свідоцтвами про реєстрацію актів цивільного стану, а також про їхні основні права, шляхи їх відстоювання та важливість отримання ними документів для забезпечення рівних прав для кожного в Україні.

Саме для позбавлення проблеми доступу ромів до документів у сфері державної реєстрації актів цивільного стану, на виконання розпорядження

Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Стратегії захисту та інтеграції в українське суспільство ромської національної меншини на період до 2020 року» відділи ДРАЦС міста Києва надавали ромам правові консультації, ознайомлювали з пілотними проектами Міністерства юстиції України, зокрема проектом «Я МАЮ ПРАВО», та реєстрували народження їх дітей.

Одним з найголовніших завдань Стратегії є отримання ромами свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану, а саме свідоцтв про державну реєстрацію народження дитини.

Державна реєстрація народження дитини проводиться за письмовою або усною заявою батьків одного з них за місцем її народження або за місцем проживання батьків (ч.2 ст. 13 Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану»).

Батьки зобов'язані невідкладно, але не пізніше одного місяця від дня народження дитини, зареєструвати народження дитини в органі державної реєстрації актів цивільного стану (ст. 144 Сімейного кодексу України).

Одночасно із заявою про державну реєстрацію народження подаються:

1. паспорти або паспортні документи, що посвідчують особи батьків, з поважних причин не може бути пред'явлений, в такому разі орган державної реєстрації актів цивільного стану не вправі відмовити в державній реєстрації народження дитини. Відомості про другого з батьків у цьому разі зазначаються на підставі свідоцтва про шлюб.
2. паспорт або паспортний документ, що посвідчує особу заявника, у разі, якщо державна реєстрація народження провадиться не батьками, а іншою особою;
3. документ, який є підставою для внесення відомостей про батька дитини (свідоцтво про шлюб, заява матері, спільна заява матері батька дитини).

За відсутності свідоцтва про шлюб підтвердженням зареєстрованого шлюбу може бути відмітка про його державну реєстрацію в паспортах або паспортних документах матері та батька дитини.

Реєстрація народження є фундаментальним правом і передумовою реалізації багатьох інших прав у контексті захисту, національної ідентичності, доступу до освіти, соціальних послуг, послуг з охорони здоров'я та реалізації політичних прав. Крім того, слід наголосити, що реєстрація народження є ключем для визнання особи з точки зору закону та впливає на реалізацію ромами своїх основних прав в Україні.

Також слід зазначити, що начальник відділу ДРАЦС Рада Дашутіна прийняла участь у засіданні круглого столу, під час якого в офісі Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, відбулося обговорення та презентація моніторингового звіту «Забезпечення та дотримання прав ромської національної меншини в Україні», під час якого були зазначені такі статистичні дані: протягом 2017 року у місті Києві зареєстровано 35 421 народження, та тільки 14 з них народження дітей ромської національності. Хоч ця цифра поки незначна, але вже є позитивним аспектом та дозволяє зробити висновки про появу довіри у ромів до органів державної влади

України. Крім того, це сприятиме формуванню правової культури та правової свідомості у суспільстві.

«Правороз'яснювальна робота вкрай важлива для представників ромської спільноти. Наші інформаційні заходи спрямовані на необхідність реєстрації дітей, чиї батьки не мають ідентифікаційних документів, заохочення своєчасної реєстрації народжень та сприяння інтеграції ромів в українське суспільство, забезпечить реалізацію конституційних прав громадян знати свої права та обов'язки», - зазначила начальник відділу ДРАЦС міста Києва Рада Дашутіна.

Про подальші наші кроки дізнавайтесь на нашому сайті у соціальній мережі Facebook. Будьте обізнаними у своїх правах, а про документи подбає Мін'юст!